

**Розділові знаки у
складносурядному
реченні (тренувальні
вправи)**

Вправа 1

Утворіть складносурядні речення

- 1. Ще хвилина. Виконають наше замовлення.
- 2. Принесли замовлення. Діти почали плескати.
- 3. Підійде дівчинка. Одразу винесіть, будь ласка, сік.
- З'їмо тістечко. Тато замовить нам морозиво.

Вправа 2

Спишіть спочатку речення, у яких потрібно ставити тире, а потім ті, у яких – кому.

- Старий схилився тихо і нараз на вії чистий затремтів алмаз.
- Так, можна грати Баха й на гармошці але тоді це буде вже не Бах.
- Дощик перестав і все навколо запахло свіжістю.
- А в житі стежка заповітна і перепілка не змовка.
- Сяйливо блима яснозорий сад і місяць тане в ночі на долоні.

Вправа 3

Спишіть, розставте розділові знаки. Накресліть схеми речень

- 1. Найменший шелест або стук і моє серце падає і замирає.
- 2. Вона [Соломія] приклала до рани мокру холодну ганчірку і Остапові стало легше.
- 3. Їй [Соломії] жаль стало молодого змарнованого життя і вона заплакала.
- 4. Обернувшись назад і глянувши на небо вона побачила червоні, як грань, хмари і зразу стали зрозумілими їй і той дим що вона чула і тепло і неспокій птахів і тікання звірів.
- 5. Йому [Остапові] докучило дивитись на жовті стіни комишу і він заплющив очі.
- 6. Гіца з Радю підвечір прокидалися і в задимленій хатці ставало весело й гамірно.

● Домашнє завдання

Розв'яжіть тести

ТЕСТИ (I варіант)

1. Складносурядним є речення

- А Латаття ніжилось в Озерах, хитали ряску карасі.
- Б На вечірньому небі потьмяніли і зчезли сріблясті зірки.
- В Національна своєрідність зближує нації, а не роз'єднує їх.
- Г Усе іде, але не все минає над берегами вічної ріки.
- Д Хто своє носить, той чужого не просить.

2. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення Сонце заходило... вибрати

- А розкидаючи рожеві плями по піску.
- Б і тепло разом із собою забирало.
- В і надворі починало вже темніти.
- Г ніби пірнало в безкрає море.
- Д і накладало ніжні сліди на берег.

3. Перед виділеним сполучником треба поставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)

- А Удосвіта знов загули на морозі сосни і закричали півні на горищах.
- Б Тут кажуть уночі горять вогні болотні чи світяться корчі зотлілі до трухи.
- В Зрідка тут пробіжить заєць або спиниться на кручі вовк.
- Г В одну мить розсунувся простір і стали ближчими зорі.
- Д На сизих луках скошено траву і літо буйне в береги ввійшло.

4. Коми НЕ ТРЕБА ставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

- А Тільки коники сюрчать та перепел іноді підпадьомкує.
- Б І наперед не треба ворожити і за минулим плакати не варт.
- В Над Дніпром клубочиться задуха і пахне степом сизий деревій.
- Г Пливе над світом осінь як медуза і мокре листя падає на брук.
- Д Нове століття вже на видноколі і час новітню створює красу.

5. Тире треба поставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

- А Тепло було й вишні цвіли рясно.
- Б Заснули доли і полонина в тиші спить.
- В Ураз труснуло всю світобудову і тиша впала на свічадо плес.
- Г Ясно ще осіннє сонце сяє та холодом осіннім вже в повітрі потягає.
- Д Чи то мій сон чи просто чорна магія чола.

6. НЕ ТРЕБА ставити тире між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

- А Пройшла гроза і ніч промчала.
- Б Глянуть не встигнеш і вік промайне.
- В Зросли заводи і міста і відступили хащі.
- Г Дунув вітер понад степом і сліду не стало.

7. Складносурядне речення утвориться, якщо серед варіантів продовження речення Зривалися в небо ластівки... вибрати

А коли вибігав у двір старий кіт.

Б ховалися комахи в невидимі щілини.

В і різко тараном падали вниз.

Г та вимальовували в ньому арфу.

Д і розбивали небо блискавки.

8. Перед виділеним сполучником треба поставити кому в реченні (розділові знаки пропущено)

А Ну хто не грав його і хто не слухав?

Б Десь коні ржуть і глухо грають сурми.

В У полі сонце і в селі все залито гарячим сяйвом.

Г Без Слова немає обнови і часу мертвіє відлік.

Д Вже червоніють помідори і ходить осінь по траві.

9. Коми НЕ ТРЕБА ставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А Хай наше слово не вмирає і наша правда хай живе!

Б І журиться вікнами наша хатина і шепче задумливий сад.

В Лиш храм збудуй а люди в нього прийдуть,

Г Танула сиза мла й у первісній величі сходило сонце.

Д Гроза пройшла і грім ударив десь збоку.

10. Тире треба поставити між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А Микола направив струни повів смичком і жалібна пісня розляглася по хаті.

Б На яру стояло чималеньке село і посеред села біліла невеличка нова церква.

В Проходять покоління во землі та кожне творчий слід свій залишає.

Г Зустрілись двоє пізно по зимі та вже на скронях паморозь зимова.

Д Чи біля тебе душу відморожу чи біля тебе полум'ям згорю.

11. НЕ ТРЕБА ставити тире між частинами складносурядного речення (розділові знаки пропущено)

А Чимось зарадиш людині і на душі легко весь день.

Б Чужих два слова в пісні буде і пісня вся тоді чужа!

В Озався постріл над рікою і на коня схиливсь козак.

Г Давно закінчилася злива і хмари розійшлися.

Д Квітує жито і ячмінь колос викидає.